

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ Α' ΛΥΚΕΙΟΥ (ΑΠΡΙΛΙΟΣ)

1. Εγώ, κύριοι βουλευτές, νομίζω ότι είναι έργο ενός ηγέτη τέτοιου όπως πρέπει να είναι, να μην το επιτρέπει αν βλέπει ότι οι φίλοι του εξαπατώνται. Κι εγώ, λοιπόν, αυτό θα κάνω. Γιατί και αυτοί εδώ που έχουν σταθεί μπροστά στο κιγκλίδωμα λένε ότι δεν θα μας επιτρέψουν, αν αφήσουμε άνδρα που φανερά βλάπτει το ολιγαρχικό πολίτευμα. Ορίζεται, όμως, στους νέους νόμους να μην θανατώνεται κανείς από όσους συμπεριλαμβάνονται στους τρεις χιλιάδες πολίτες, χωρίς τη δική σας ψήφο, για όσους όμως δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο, οι Τριάκοντα να έχουν το δικαίωμα να τους καταδικάζουν σε θάνατο. Εγώ, λοιπόν, είπε, αυτόν εδώ τον Θηραμένη τον διαγράψω από τον κατάλογο με τη σύμφωνη γνώμη όλων μας. Και αυτόν, είπε, τον καταδικάζουμε εμείς σε θάνατο».

2. Προκειμένου να επιτύχει την καταδίκη του Θηραμένη, ο Κριτίας δεν διστάζει να κινηθεί με τρόπο ανήθικο και κυνικό. Ειδικότερα, η θανάτωση του Θηραμένη προσκρούει σε ένα σημαντικό εμπόδιο, στη συμπερίληψή του στον κατάλογο των τριών χιλιάδων πολιτών-οπαδών του ολιγαρχικού καθεστώτος για την τύχη των οποίων αποφάσιζαν οι πεντακόσιοι βουλευτές (1 μονάδα). Έχοντας, όμως, ο Κριτίας αντιληφθεί την προηγούμενη ευμενή στάση των βουλευτών στο πρόσωπο του Θηραμένη και μη μπορώντας να αποδεχθεί το γεγονός αυτό, εντελώς αυθαίρετα αποφασίζει τη διαγραφή του τελευταίου από τον συγκεκριμένο κατάλογο (2 μονάδες) και την υπαγωγή του στο καθεστώς που ίσχυε για τους απλούς πολίτες, των οποίων η τύχη κρινόταν αποκλειστικά από τους Τριάκοντα και τα όργανά τους. Αυτό, βέβαια το πετυχαίνει τρομοκρατώντας τους βουλευτές και υποχρεώνοντας τους υπό την απειλή των όπλων να διαγράψουν τον Θηραμένη (2 μονάδες).

Η αυθαιρεσία του Κριτία αποδεικνύει για μία ακόμη φορά την ωμότητα και τον πολιτικό του κυνισμό (1 μονάδα), αφού δε διστάζει να θανατώσει ακόμη και τους πρώην συντρόφους του (1 μονάδα), και μάλιστα καταπατώντας νόμους που ο ίδιος έχει θεσπίσει (1 μονάδα). Πρόκειται για απόλυτη κατάλυση της νομιμότητας, αφού ο Κριτίας εμφανίζεται αδίστακτος και χωρίς ηθικούς φραγμούς (1 μονάδα), με υπέρμετρη φιλοδοξία για την κατάκτηση της εξουσίας και την παραμονή του σε αυτήν (1 μονάδα).

3. Ο «κατάλογος» περιλάμβανε τρεις χιλιάδες ονόματα πολιτών οι οποίοι ήταν οπαδοί των ολιγαρχικών. Οι πολίτες αυτοί είχαν περισσότερα δικαιώματα από τους υπόλοιπους, καθώς στελέχωναν τη Βουλή και τα δικαστήρια, άρα συμμετείχαν στο καθεστώς απολαμβάνοντας κάποια προνόμια (2,5 μονάδες). Στην ουσία επρόκειτο για αφοσιωμένους και έμπιστους στο καθεστώς ένοπλους συνεργάτες που συμμετείχαν στις αυθαιρεσίες των Τριάντα Τυράννων, αφού ήταν εκτελεστικά όργανα των αποφάσεών τους. Αν κάποιος από τους «εντός του καταλόγου» είχε κατηγορηθεί, δίκαια ή άδικα, για ανατρεπτικές ενέργειες, για να καταδικαστεί σε θάνατο έπρεπε να το αποφασίσουν οι πεντακόσιοι βουλευτές (2,5 μονάδες). Για τους «εκτός καταλόγου» αποφάσιζαν μόνο οι Τριάκοντα, οι οποίοι ανά πάσα στιγμή μπορούσαν να καταδικάσουν οποιονδήποτε πολίτη σε θάνατο (2,5 μονάδες). Ο λόγος, λοιπόν, που ήταν τόσο σημαντικό για τον Κριτία να διαγραφεί

1. * Ζωγράφου: Ι. Χρυσίππου 1, (210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, (210 7488180)
2. * Χολαργός: Φανερωμένης 13, (210 6536551)
3. * Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, (210 6000031)

Θηραμένης από τον κατάλογο ήταν για να χάσει ο τελευταίος αυτά τα «θεσμικά προνόμια» και να μπορούν οι Τριάκοντα αυθαίρετα να αποφασίσουν την θανατική του καταδίκη (2,5 μονάδες).

4. Πράγματι και οι δύο δίκες είναι ουσιαστικά μία παρωδία. Στη δίκη του Θηραμένη ειδοποίησαν τους πιο αδίστακτους νεαρούς, («παρακρατικούς»), να είναι εκεί με μαχαίρια κάτω από τη μασχάλη. Τον έχουν ήδη διαβάλει και, όταν μετά την απολογία του οι δικαστές φαίνονται ευνοϊκοί απέναντί του, ο Κριτίας δεν διστάζει να διατάξει τους παρακρατικούς να σταθούν μπροστά τους (έπιστήναι ἐκέλευσε τοὺς τὰ ἐγχειρίδια ἔχοντας φανερώς τῆ βουλή ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις) (2,5 μονάδες). Η ψηφοφορία γίνεται φανερή και ο Κριτίας δηλώνει πως δεν θα επιτρέψει (απειλή προς τους δικαστές) το ενδεχόμενο αθωωτικής ψήφου (2,5 μονάδες), ως ηγέτης που οφείλει να προστατεύσει το πολίτευμα. Δεν εφαρμόζει τον νόμο που ίσχυε, διαγράφει αυθαίρετα τον Θηραμένη από τον κατάλογο των τρισχιλίων (ἐγὼ οὖν, ἔφη, Θηραμένην τουτονὶ ἐξαλείφω ἐκ τοῦ καταλόγου, συνδοκοῦν ἅπασιν ἡμῖν) και αποφασίζει την καταδίκη του (καὶ τοῦτον, ἔφη, ἡμεῖς θανατοῦμεν).

Αλλά και στη δεύτερη περίπτωση, η σύλληψη των Ελευσινίων έγινε ύστερα από δολοπλοκία και εξαπάτησή τους με την πρόφαση της απογραφής του πληθυσμού. Επειδή δεν εμπιστεύεται ούτε τους συνεργάτες του ο Κριτίας, ετοιμάζει άλλη μια παρωδία δίκης, για να εξασφαλίσει την Ελευσίνα ως καταφύγιο των Τριάκοντα. Για να μην υπάρξουν «διαρροές ψήφων», εκτός από την πολυπληθή παρουσία Σπαρτιατών στρατιωτών μέσα στον χώρο του δικαστηρίου (2,5 μονάδες), επιβάλλεται κι εδώ η φανερή ψηφοφορία (2,5 μονάδες). Επιπλέον, το γεγονός ότι δικάστηκαν τόσο άνθρωποι με μια ψηφοφορία παραπέμπει σε μαζική δολοφονία παρά σε δίκη. Επιπλέον, η απειλή άσκησης σωματικής (Το μισό Ωδείο ήταν γεμάτο οπλισμένους Λάκωνες φρουρούς) και η ψυχολογική βία (για τούτο εἶν' ἀνάγκη να καταδικάσετε τους Ελευσινίους που πιάσαμε, ώστε νά χετε τις ίδιες ελπίδες και τους ίδιους φόβους με μας) είναι και σε αυτή τη δίκη απροκάλυπτες. Είναι εμφανές λοιπόν ότι η δίκη του Θηραμένη και η καταδίκη των Ελευσινίων έχουν κοινά στοιχεία και αποτελούν κομμάτι της προσχεδιασμένης πολιτικής των Τριάκοντα.

5. φυγή, αποφυγή, καταφυγή, φοροδιαφυγή, καταφύγιο

6. α.

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
φίλους	φιλτέρους, φιλαιτέρους, φιλίονας (αρκεί ένας τύπος)	φιλτάτους, φιλαιτάτους (αρκεί ένας τύπος)
καινοῖς	καινοτέροις	καινοτάτοις
πλήρες	πληρέστερον	πληρέστατον
μάλα	μᾶλλον	μάλιστα

1. * Ζωγράφου: Ι. Χρυσίππου 1, (210 7488030 & ΙΙ. Ξηρογιάννη 10, (210 7488180)
2. * Χολαργός: Φανερωμένης 13, (210 6536551)
3. * Αγία Παρασκευή: Ευεργέτου Γιαβάση 9, πλατεία Αγ. Παρασκευής, (210 6000031)

μεγάλη	μείζονι	μεγίστη
καλῶ	καλλίονι	καλλίστω

(0,5 μονάδες για κάθε τύπο με έντονη γραφή)

β. διεψήφισαι, ήγώμεθα, δηλοῖεν, ήνάγκασο

(1 μονάδα για κάθε τύπο)

7. α. φανερώς : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ἐπιστῆναι
ἐπὶ τοῖς δρυφάκτοις : εμπρόθετος προσδιορισμός στο ἐπιστῆναι που δηλώνει στάση σε τόπο
πάλιν : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο εἰσελθών
εἰσελθών : χρονική μετοχή

(1 μονάδα για κάθε όρο)

β. «Ὡς εἶπεν ὁ Σάτυρος» : δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση

«εἰ μή σιωπήσειεν» : δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

«Ἄν δὲ σιωπῶ» : δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική πρόταση

(2 μονάδες για κάθε πρόταση)

8. α-Σ, β-Λ, γ-Λ, δ-Σ, ε-Σ